

מסורת הש"ס

(א) צ"ה ל: (ב) [למנן מ:]; (ג) ממת מנ: (ד) [למנן מ:]; (ה) י"ב: עממ, (ו) [למנן מ:]; (ז) [למנן מ:]; (ח) [למנן מ:];

תורה אור השלם

- דבר אל בני ישראל לאמר בהמשה עשרו חג לחדש השביעי הזה חג הקצות שבעת ימים ליה: ויקרא כג לד
- חג הקצות תעשה לך שבעת ימים באספך מנצק ומתקרב: דברים טו יג
- גדלים תעשה לך על ארבע מנפות בסותך אשר תבסס קה: דברים כב יב
- דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לזרחה ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת: במדבר טו לה

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ואם עשאה וכו' ובפרק ארבעה אהין ובפ"ק ל"ז ומית קשא ממק: (ב) ד"ה מין וכו' דמילא קדושה עליהו איתקנא: (ג) ד"ה הוא וכו' שלא נדעה לניס מכפרת כו' דלמר עולא:

גליון הש"ס

גמ' מנין לעצי סוכה ע"י למנן דף ק"ז ע"ב רש"י ד"ה אסור להיח:

מוסף רש"י

כך חל שם שמים על הסוכה. על עני סוכה לאלפי כהנאה כל צבעה האול והוקצו למזוה [למנן מ:]; (ד) שבעת ימים לה: משמע כל צבעה לה: הוא הקדש (ב"ב"ה); אין עושין סוכה בחול של מועד. מי שלא יבדל בסוכה י"ט הרש"י [למנן מ:]; עשאה. ללניס מן הקוצין. היינו חותין מתלויין בסוף היורה שקורין פרוק"ש וקוליס אהם מן הגב, ל"א להי קרי להו קולין, שיאלין מן הגב קולין (מנחות מ"ב); ומן הנימין. הינו חותין שיאלין מן הגב כפתרה (ש"ה); מן הגדרין. פרי"ש (ש"ס); פסולה. כל זמן שמחזקין נגד דבעין שמיא לשמה, והאי תלי וטומא בה (ש"ס);

סוכה פרק ראשון סוכה

ט.

עין משפט
נר מצוה

גו א מ"י פ"ה מהלכות סוכה הלכה ט טו"ע פ"ה ס' מלנו סעיף א: גו ב מ"י פ"ו מהלכות סוכה הלכה טו סג עשין מג טו"ע פ"ח ס' מלנו סעיף א: גו ג מ"י פ"ה מהלכות סוכה הלכה יא סג עשין טו טו"ע פ"ח ס' יא סעיף ה:

לעני רש"י

פרי"ש י"ש. ציצית (חומים הוי"בא"מ מן האריגה בסוף הגדר). לומ"ש י"ש (לומ"ש י"ש). פקעות (של חוט).

רבינו חננאל

פ"סקא סוכה ישנה בית שמאי פוסלין ובית הלל מושירין. מתני' בשלא עשאה לשם סוכה של ביידיה גרסינן בירושלמי חגי' לחדש בה דבר, תבאיין אמרי טפחי ר"י אומר כל שחו. מא עטמיהו דבית שמאי דכתיב חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים, סוכה עשירה לשם חג בעינן, ובית הלל האי קרא מיבעי להו לעושה סוכה כל שבעה ואפילו בחולו של מועד. ואסקא (ל"ב"ה) [ג"ד"ה] עצי סוכה אסורין כל שבעה ושם שמים חל על הסוכה. ואקשינן רב יהודה, דאמר עשאה לעצתה חג הצמר סוכבך בקוצים ונמרט, או מן החומים של גרדי, או מן הנימין פסולה. מן הסיסין, פ"ר הן פקעות כשרה. כי אמריה קמיה דשמואל אמר לי אף מן הפקעות בני פסולה, דבעין טויה לשמה. ובסוכה אמאי לא בעו בית הלל לשמה. ושנין שאני התם לגבי ציצית דכתיב גדילים תעשה לך לשם חובה, לכך בעינן עשייה שהיא הטויה, גדילים, למעוטי מילתא דלעוטי לשם גו. מילתא דלעוטי לשם גו. ויש להם ציצית, דייקנין האי דכתיב להם משלהם למעוטי גזול, אבל בגי סוכה דליבא קרא אחרינא למעוטי גזולה, ודרשינן חג הסוכות תעשה לך למעוטי גזולה, אבל עשירה לשמה לא בעינן לדביר בית הלל. וקיימא לן בהא כשמואל דבעינן טויה לשמה.

סוכה ישנה בית הלל מבשירין. בירושלמי מני לרין לחדש זה דבר כשריה אמרין טפח רבי יוסי אמר כל שהוא ומאן דאמר כל שהוא ובלבד שתהא על פני כולה ובתרי הכי אימא הסם מנה ישנה פלוגתא דבית שמאי וכו"ה ח"ר דכרי הכל הוא מכיין שלא עשאה לשם פסח דבר כרי הוא שלא

מרתני' סוכה ישנה בית שמאי פוסלין *ובית הלל מבשירין ואיזו היא סוכה ישנה כל שעשאה קודם לחג שלשים יום אבל אם עשאה לשם חג אפילו מתחילת השנה כשרה: גמ' מ"ט דבית שמאי אמר קרא י חג הסוכות שבעת ימים לה' סוכה העשויה לשם חג בעינן ובית הלל ההוא מיבעי ליה לכדרב ששת (ב) דאמר רב ששת משום ר"ע *במינן לעצי סוכה שאסורין כל שבעה ת"ל חג הסוכות שבעת ימים לה' ותניא רבי יהודה בן בתירה אומר כשם שחל שם שמים על החגיגה כך חל שם שמים על הסוכה שנאמר חג הסוכות שבעת ימים לה' מה חג לה' אף סוכה לה' ובית שמאי נמי מיבעי ליה להכי אין הכי נמי אלא מאי מעמיהו דבית שמאי כתיב קרא אחרינא *חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים סוכה העשויה לשם חג בעינן ובית הלל ההוא מיבעי ליה לעושיין סוכה בחולו של מועד ובית שמאי סבירא להו כרבי אליעזר דאמר *אין עושין סוכה בחולו של מועד ובית הלל לית להו דרב יהודה אמר רב דאמר רב יהודה אמר רב *עשאה מן הקוצין ומן הנימין ומן הגרדין פסולה מן הסיסין כשרה כי אמריה קמיה דשמואל אמר לי אף מן הסיסין נמי פסולה (אלמא) דבעינן טויה לשמה ה"ו נבעיא סוכה עשויה לשמה שאני התם דאמר קרא *גדילים תעשה לך לך לשם חובך הכא נמי חג הסוכות תעשה לך לך לשם חובך ההוא מיבעי ליה *למעוטי גזולה התם נמי מיבעי ליה למעוטי גזולה חתם כתיב קרא אחרינא *ועשו להם משלהם: מרתני'

מרתני' סוכה ישנה. כדמפרש שעשאה קודם לחג שלשים יום ולא פירש שהיא לשם חג: ביום שמאי פוסלין. דבעו סוכה לשמה וכו' סתם עשית. ואילו תוך שלשים לחג הוה כיון דשאלין בהלכות מהו קודם לחג שלשים יום סתם העושה לשם חג הוא עושה אצל קודם שלשים סתמא לאו לחג: וצ"ה הלל

מכשירין. דלא צענין סוכה לשם חג: כשרה. לבית שמאי איטעריך: גמ' סוכה לשם חג. דכתיב סוכות לה' לשם מצות המלך: על החגיגה. שלמי חגיגה שם שמים חל עליהם לאוסקן עד לאחר הקטרת אימורין דזכו כזו צמר הכי משלחן גבוה כעמד הגטול פרס: חג חגיגה: חג הסוכות עשאה. סוכות מעשה לחג סתם המקרא ודרשהו: בחולו של מועד. אס לא עשאה מתחילה: פלוגתא דרבי אליעזר דפרק הישן (למנן מ:); ופרכינן לבית הלל דלא בעו לשמה נימא גבי ציצית נמי לית להו דרב יהודה אמר רב: עשאה ללניס: מן הגרדין. פרי"ש שמואלין בסוף הטלית ומתה אריגה וגדל סם הלניס מינה וכו': חג קולין. וטעין שנתקו' צמתי וקושרים אותן ותלויין לראשיהן בצגד לאחר שנארג וקרי להו קולין על סם שזולטין כקוליס: מן הנימין. כגון עלית שתפרוה או שעשו זה אימרה צמחט וראשי חוטי התפירה תלויין זה ומתן גדלו הלניס: פסולה. הואיל ותלויין ומעמידים כל אלה בצגד ולא תמלו זה על שם ציצית לא עשיה לשמה היא: מן הסיסין. פקעיות כדוריות של חוט לומ"ש י"ש: כשרה. הואיל וכשנתמלו בצגד לשם ציצית תמלו עשיה לשמה היא דטויה לשמה לא צענין שאין טויה מן העשיה: כי אמריה קמיה דשמואל רב יהודה תלמידו של רב ושל שמואל היה לאחר פטירתו של רב היה אומר שמועות משמו כן אמר לי רב וכשהרצתי דברים לפני שמואל נחלק עליי. מ"מ תרוייהו עשיה לשמה בעו: אלמא לא גרסינן. אלא ה"ו אף מן השמה דמאן דגרס אלמא משמע דהאי דמוטיב קאמר לה ואם כן לא מוטיב אלא מדשמואל ולא מילתא היא דרב נמי עשיה לשמה בעי: למעוטי גזולה. דצענין תעשה לך משך: מרתני'

דעלמא והדר פריך מנויי סוכה דמהני ציה תנאה ומשני צוארמ אריני צודל מהס כל צין השמשות דלא הוקצו למזוה ולא דמו לעצים שהם עיקר המזוה ועל כרחק צודל מהס ויש צהס ספירת אהל ואע"ג דמעיקרא ידע האי טעמא אורחא דהש"ס לפרש דכריו דרך קשיא ומירון ו"מ מפרש דעלם של כדי הכשר סוכה חילל קדושה עליהו ומהני תנאה צמאי דאסירי מדרבנן ולא מפליג נמי תנא צין לרין לא צריך וזההיה דבינה צמה מדליקין (שם דף ק"ב. וס) דמשמע דנויי סוכה אסורין משום צווי מזוה ולא משום מוקפה ובמקומה פירשנו: מה חגיגה לה' אף סוכה לה'. קסבר רבי יהודה צן כמירא דאי לאו משום חגיגה מוקמין לה לכוסה לשם חג: ההוא מיבעי ליה *למעוטי גזולה. תימה תיפוק ליה משום דהוה ליה מזוה הבאה בעצירה דמהאי טעמא פסלינן *אחרונא הגזול ציוס טוב שני למנן צרם לולב הגזול (ד' כט); ובההיא שמעתא גופא קשיא דקאמר צשלמא ציי"ט ראשון צענין לכס משלכס אלא ציי"ט שני אמאי ומשני משום דהוה ליה מזוה הבאה בעצירה והשתא אס כן ל"ל לכס משלכס ומיהו התם איכא לשנויי דאיטעריך למעוטי שאלו אלא גבי סוכה ליכא לשנויי הכי לרבנן דלמרי למנן פרק הישן (ט"ו:); דלדס יואל ידי חוצמו צבוסה של כתיבו ונפקא להו מדכתיב להו האורח צישראל ישצו צבוסות מלמד שכל ישראל ראויין לישצו צבוסה אחת וי"ל דטעמא דמזוה הבאה בעצירה לאו דאורייתא אלא מדרבנן ומיהו קשה מפרק הניצוקין (גיטין ד' נה. וס) גבי חטאת גזולה שלא נודעה לרבים (א) דלמר עולא צגמרא צין נודעה צין לא נודעה אינה מכפרת מאי טעמא דיאוש כדי לא קני ושמעין ליה לעולא דיאוש כדי קני גבי עורות של צעל הבית וגזולין (צ"ק ד' קיד). ואומר ר"ת דטעמא דעולא צגיטין משום מזוה הבאה בעצירה אלא דאורייתא היא ומיהו צלאו הכי לא יתכן דהא צהדיא קאמר עולא משום דיאוש לא קני ועוד דצפרק מרובה (ס"ד ד' טו:); דריש צבא צהדיא דיאוש לא קני מדכתיב קרבנו ולא הגזול אלא נראה דההוא דהגזול צתרא לאו יאוש כדי הוא דאיכא יאוש ושינוי השם כדקאמר התם צצמרובה (ס"ט:); דמעיקרא קרי ליה משכא והשתא קרי ליה אצרא ואע"ג דגבי קרבן נמי איכא שינוי השם כדלמר התם [דף ט"ו:] דמעיקרא חולין והשתא הקדש מכל מקום ממעט מדכתיב קרבנו כיון דקודם הקדש לאו שלו הוא ואף על גב דחל עליו הקדש מממת שינוי השם דלמי השתא לא חוי להקריבה דצענין קרבנו צבעה שוקדיש: